

Analyzing Chazal

עיונים בחז"ל

פרשת משפטים גליון מס' 61

דברי התורה לעילוי נשמות החיילים שנכלו
ולעילוי נשמות אחר עבדי אריה בן חיים יעובנס
ולעילוי נשמות הרב יוסף בן הרב שמשון פרלמן
ולפואת הפועלים

הרב רועיאל שונברון

פרשת משפטים פרק כ"א פסוק א'

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם

הבעל הטורים מסביר את הסיבה לכך שהתורה שמה את הפסוק הזה, שדן בעובדה ששופטים צריכים להיות מתונים כשהם באים לדון, סמוך לפסוק שאומר לנו את ההלכה שאסור לבנות מדרגות כדי לעלות לראש המזבח אלא צריך לבנות רמפה. הטעם שאסור שיהיו מדרגות ליד המזבח הוא שאסור לרוץ כדי לעלות לראש המזבח אלא צריך ללכת לאט. אותו הדבר שייך למה שאמרנו לעיל, להיות מתון בדיון.

אם ננתח את פירוש בעל הטורים הזה נוכל לשאול את השאלה הבאה. נראה שהוא משווה את הצורך לדון באופן מדוד, לאיסור לא לרוץ לראש המזבח כדי להביא את הדם והאברים של הקורבן. אולם על פני השטח נראה שהם אינם ניתנים להשוואה, שכן לגבי השופטים יש צורך להיות מתון בדיון כי זו הפעולה שהם עושים, וזה צריך להיות לאט ובחישוב. אבל לגבי המזבח פעולת שריפת האברים ושפיכת הדם קורת רק כאשר הוא כבר בראש המזבח, אז למה הכהן לא יכול לרוץ לראש המזבח ואז להפסיק, להרגיע את עצמו ואז לעשות את העבודה?

התשובה יכולה להיות שאיננו מבינים את ההשפעה של מהירות על המצב רוח של אדם. אילו היה הכהן רץ לראש המזבח, היה קשה לו מאוד להתארגן ולעשות את העבודה במחשבות המתאימות. זוהי הסיבה שהתורה אומרת לנו שצריך לעשות רק רמפה שתאלץ את הכהן לעלות למזבח בצורה איטית יותר.

זה שייך גם בחיי היומיום שלנו. זה בהחלט כך, שחשוב לעשות מצוות בתחושת חריפות מסוימת, אולם חשוב לא למהר לעשות מצווה באופן שיכול לגרום לנו לעשות את המצווה ללא המחשבות המתאימות. לדוגמא, כאשר אדם רוצה להגיע לבית הכנסת בזמן להתפלל, עליו לנסות לדאוג שיצא מוקדם יותר כדי שיוכל ללכת לבית הכנסת ולהתחיל להתפלל בצורה שתאפשר לו להתפלל עם הכוונה המתאימה. ולא לרוץ לבית הכנסת כדי להגיע בזמן, מה שעלול לגרום לו לא להתפלל כמו שצריך. זה יכול לקרות בכל המצוות שאנו עושים, אם נמהר לעשות את המצווה זה יכול בקלות לגרום לנו לא לעשות את המצווה בצורה הכי טובה שאפשר.

RAV ROYALE SCHONBRUN

פרשת משפטים פרק כ"א פסוק א'

ואלה המשפטים אשר תשים לפניך

The Ba'al Haturim explains why the Torah put this Pasuk which discusses the fact that judges need to be measured when they judge a case right after the Pasuk in last week's parsha which discusses the law that you can't have steps going up to the top of the altar and instead you need a ramp. The reason why you can't have steps by the altar is because you shouldn't run up to get to the top of the altar. Rather, you should walk slowly to the top. The same thing applies to judging a case. A judge needs to use judgment slowly before coming to a conclusion.

It seems like the Ba'al Haturim is comparing the need to judge a case in a measured way to not running up to the top of the altar to bring the blood and limbs of the sacrifice. However, on the surface they don't seem to be comparable because by the judges, there's a need to be measured in the judgement because that is the action they are doing. However, by the altar the action of burning the limbs and spilling the blood occurs only when you are already on the top of the altar. If so, why can't the Kohein run up to the top of the altar and then stop to compose himself before doing the required actions?

The answer could be that we do not understand the impact of rushing on a person's frame of mind. If the Kohein ran up to the top of the altar, it would have been very difficult for him to compose himself and do the avodah with the proper thoughts. This is why the Torah tells us that you should only make a ramp which will force the Kohein to ascend to the altar in a slower and more methodical way.

This message applies to us in our daily lives as well. It's clearly important to do mitzvos with a certain sense of alacrity. However, it's just as important to not rush to do a mitzvah in a way that could cause us to not have the proper thoughts or intention. For example, when a person wants to get to shul on time for davening, he should try to ensure that he leaves earlier so that he can walk to shul and begin davening in a way that will enable him to have the proper kavanah. He should try not to run to shul to get there on time which could potentially cause him to not to daven properly. This applies to all mitzvos and areas of our avodas Hashem where rushing to do the mitzvah could cause us to fall short in performing the mitzvah in the optimal way.

הרב רועיאל שונברון

פרשת משפטים פרק כ"א פסוק א'

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם

הרמב"ן מסביר שהפסוק "ואלה המשפטים" מתייחס לדיברה האחרונה שבעשרת הדיברות, שלא לחמוד את הרכוש של חברך. הקשר ביניהם הוא שאם אין חוקים שמתייחסים לנושאים כספיים, אנשים יחשבו שהכול שלהם וירצו הכול. לכן ה' הקים חוקים אתיים לגבי כל הנושאים הכספיים, כדי שאנשים לא יחפצו במה שלא שייך אליהם חוקית.

אם ננתח את פירוש הרמב"ן הזה נוכל לשאול את השאלה הבאה. איך העובדה שיש חוקים אתיים לגבי בעלות של רכוש גורמת לאדם פתאום לא לרצות הרכוש של אדם אחר. לחמוד היא תחושה רגשית של רצון. רק בגלל שאני יודע שזה לא שלי מבחינה חוקית, האם זה פתאום יגרום לי לא לרצות רכוש של מישהו אחר?

התשובה יכולה להיות שאדם ירצה רק דבר שהוא מרגיש שיכול להיות שלו. אם לא היו חוקי קניין, אז הוא יראה כל דבר כדבר שיכול להיות שלו, וירצה בכך. עם זאת, בשנייה שאדם יכיר שיש חוקים כספיים אתיים, הוא יבין שלקחת חפץ של מישהו אחר ידרוש ממנו לעבור על חוק שהוא מבין שהוא אתי. וזה כשלעצמו ימנע ממנו לרצות משהו שהוא יודע שלא יכול להיות שלו.

זה מאוד שייך גם לחיינו. בחיינו אנו חפצים בדברים מכיוון שאנו מאמינים שאנו יכולים לרכוש חפצים דומים אם רק נעבוד יותר ונרוויח יותר כסף. יש לנו את האמונה הזו מכיוון שאנו חושבים שהרווחים שלנו בידיים שלנו. ולכן, אנו יכולים לרצות לקבל את מה שיש לאדם אחר. עם זאת, אם אדם מבין שכל סכום שהוא ירוויח נקבע על ידי אלוהים, והוא גם יבין שהחוקים שניתנו לאדם להגדרת בעלות הם כל כך אתיים, יהיה לו ברור שאין אפשרות לרצות שום דבר, כי אין שום דרך להשיג אותם.

RAV ROYALE SCHONBRUN

פרשת משפטים פרק כ"א פסוק א'

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם

The Ramban explains that the Pasuk **ואלה המשפטים** relates to the last of the **עשרת הדברות** which tells us to not desire the property of your friend. The connection between them is that if there are no laws that relate to monetary issues, one might think that everything is his and will then desire things that other people have. Therefore, Hashem instituted ethical laws regarding all monetary issues so that people don't desire what is not legally theirs.

If we analyze this Ramban we can ask the following question. How does the fact that there are ethical laws regarding ownership of property cause a person to suddenly not desire the property of another person? Desire is an emotional feeling of wanting something. Just because someone knows the item that they desire isn't legally theirs, why would that affect their desire to still attain it for themselves?

The answer could be that a person will only desire something that he feels could be his. If there were no property laws, then someone might view everything as if it could potentially be his. This would then cause the person to desire everything. However, the second a person recognizes that there are ethical monetary laws, he will realize that in order to take someone else's object, it would require him to transgress a law that he understands is ethical. That will keep him from desiring things that don't belong to him.

In our lives, we desire things since we believe that we can acquire similar objects if only we worked more and earned more money. We have this belief since we think our earnings are in our control. Therefore, we desire to get what other people have. However, if a person realizes that whatever amount he earns is decreed by Hashem and no matter how hard he works, he won't be able to change what was decreed, he'll then be able to hold back from desiring objects that belong to others. He'll notice that the monetary laws that the Torah put in place are there to prevent him from transgressing in this area.

הרב רועיאל שונברון

פרשת משפטים פרק כ"א פסוק ג'

אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשה הוא ויצא אשתו עמו

הרמב"ן מסביר שהסיבה לכך שמי שקונה עבד עברי צריך לפרנס את אשת העבד העברי, נובעת מהעובדה שהקב"ה מרחם על העבד עברי. כיון שאם האדון שלו לא יפרנס את אשתו וילדיו, הוא ימות מכאב בגלל הידיעה שהוא עובד בשביל מישהו אחר ואין אף אחד שמפרנס את אשתו וילדיו.

אם ננתח את פירוש הרמב"ן הזה נוכל לשאול את השאלה הבאה. התורה כאן דנה ביהודי שגנב ונמכר על ידי בית דין כיון שלא יכול היה להחזיר את מה שגנב. אדם זה, מן הסתם, לא פרנס את משפחתו מכיון שהוא אפילו לא יכול היה להחזיר את מה שגנב, מה שאומר שהוא הוציא את כל הכסף הזה. אם זה המצב, אם הוא בכל מקרה לא היה מסוגל לפרנס את משפחתו, למה שזה יגרום לו כל כך הרבה כאב רגשי שהוא עובד בשביל מישהו אחר ואף אחד לא דואג לאשתו וילדיו? יתרה מזאת, הייתם חושבים שכעת שהוא נפרד מאשתו ומילדיו למשך 7 שנים, זה מה שיסב לו הרבה יותר כאב מאשר העובדה שהוא לא יוכל לפרנס את אשתו?

התשובה יכולה להיות שאנו מזלזלים בייסורים שאדם חש, כאשר הוא נאלץ לבצע פעולות אך אינו מקבל אף אחד מהיתרונות של הפעולה. למרות שעד עכשיו, העבד עברי הזה לא היה מסוגל לפרנס את משפחתו, גם לפני שהוא נמכר לעבד. הוא עדיין מרגיש צער כאשר הוא נאלץ לעבוד ואינו יכול להשתמש בתוצאות העבודה כדי לעשות את מה שהוא רוצה, כלומר לפרנס את אשתו.

זה מאוד שייך גם היום. פעמים רבות, בעבודות השם שלנו, אנו עושים פעולות שאנו מרגישים שהם "נכפות עלינו" ולא תמיד אנו רואים את התוצאות. במצבים אלה, אנו בהחלט יכולים להרגיש מדוכאים על ידי כך שאנו נאלצים לבצע את הפעולות הללו. פעולות אלו יכולות לכלול תפילה ולימוד תורה ועוד מצוות. אם איננו מרגישים שאנו מקבלים תוצאות מיידיות מהתפילה והלימוד, ביצוע פעולות אלו על בסיס יומי עלול לגרום לאדם להיות מדוכא. כל כך חשוב שאדם יבין שגם אם הוא אולי לא ירגיש מיד את התועלת של התפילה, לימוד תורה, ועשיית מצוות, היתרונות קיימים גם עכשיו ולא רק בעולם הבא. וצריך להזכיר לעצמנו את זה כל הזמן כדי שנוכל לעשות את כל המצוות בשמחה.

RAV ROYALE SCHONBRUN

פרשת משפטים פרק כ"א פסוק ג'

אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשה הוא ויצא אשתו עמו

The Ramban explains the reason that the person who buys an עבד עברי has to support the wife of the עבד עברי is because Hashem has tremendous mercy on the Jewish slave. If the owner didn't support the slave's wife and children, the slave would die because of the pain of knowing that he's working for a master while no one is supporting his family.

If we analyze this Ramban we can ask the following question. The type of slave the Torah is referring to is one who stole and was sold by Beis Din since he could not afford to pay back what he stole. This person, obviously, already wasn't supporting his family because he couldn't even pay back what he stole which means that he spent all of his money. If he already wasn't able to support his family, why would it cause him so much emotional pain that he's now working for someone else and no one is caring for his wife and kids? Furthermore, wouldn't the mere fact that he's being separated from his wife and children for 7 years be the factor that causes him severe pain? Why is it specifically the fact that he's unable to support his family?

The answer could be that we underestimate the anguish a person feels when they are forced to perform actions but they don't receive any of the benefits for their actions. Even though this Jewish slave wasn't able to support his family before he became a slave, he is still in anguish when he's being forced to work and can't use the results of that work to do what he wanted to do all along.

Many times, in our avodas Hashem we do actions that we feel are "forced on us." We don't always see the results of those actions. In those situations, we might feel depressed because we feel pressured to perform those actions. Those actions could include davening and learning Torah. If we don't feel like we are getting results from the davening and learning, then performing those actions on a daily basis could cause a person to be depressed. It is therefore very important for a person to realize that even if he may not feel the benefits of davening and Torah learning, the benefits are real and we need to constantly remind ourselves of that so that we'll be able to perform the mitzvos with happiness.

Analyzing Chazal

A new and innovative program based on the methodology of the Alter of Slabodka with Rabbi Royale Schonbrun

Breathe life and excitement into learning the parsha of the week.

Learn the skills you need to analyze chazal and open up their depth and beauty to you.

Email us at Royaleschonbruncpa@gmail.com to receive our weekly 5-minute Analyzing Chazal podcast and Torah magazine on the weekly parsha.

Coming soon - live interactive shiurim in person or internet based where we breakdown the Chazal together in small groups. Details to follow.

For more information, please call 054-6374321

To listen to previous shiurim scan the QR code

If you want to sponsor an edition of Analyzing Chazal in l'iluy nishmas or in honor of someone, please contact us at 054 637 4321.

אם תרצו לקחת חלק בהפצת עלוני עיונים בחז"ל לעילוי נשמה או לרפואה שלמה, צרו קשר איתנו בטלפון 054-6374321